

رام - سی ام آذر

شروین وکیلی

رام (روزشمار ایرانی معنادار) کوششی است برای بازسازی تقویم روزشماری معنادار برای ایرانیان، به شکلی که مناسبتها و سالگردهای منسوب به روزها عینیتی علمی داشته باشد و زمان روزمره و معنازوده‌ی امروزی که روزهایمان را پوچ و پوک ساخته را به توالی‌ای معنادار از سالگردِ رخدادهای معنادار تبدیل کند.

سه گوشزد در درباره‌ی طرح رام:

- تمام تاریخ‌هایی که شناسه‌ی میلادی (م.) یا پیشامیلادی (پ.م) ندارند به هجری خورشیدی محاسبه شده‌اند.
- محتوای روزشمار رام نهایی نیست و تا پایان سال ۱۳۹۶ تکمیل می‌شود. هنگام نقل آن به طرح ارجاع دهید و این نکته را در نظر داشته باشید.
- اگر مناسبتی سراغ دارید که نادیده مانده، آن را همراه با نشانی مرجعش در تلگرام برایم بفرستید که در این طرح گنجانده شود:

@SherwinVakili (<https://t.me/SherwinVakili>) / tel.0912-6363764

سی‌ام آذر

نخستین رخداد تاریخی مهم این روز که در تاریخ ثبت شده نبرد سرنوشت‌ساز میان داریوش بزرگ و غاصب بابلی نیدیتوبعل در سال ۵۲۲ پیش از میلاد است که در این روز با ورود داریوش به بابل و اعدام رقیبش به پایان رسید.

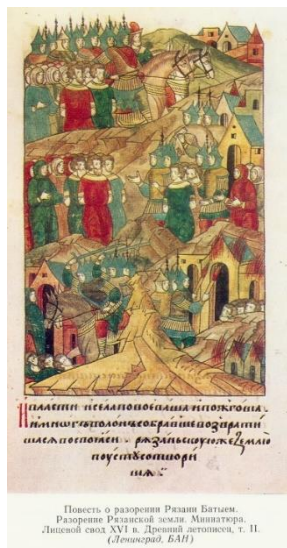
در دوران معاصر روز شنبه سی‌ام آذر سال ۱۲۸۵ هجری خورشیدی (۶ ذی‌قعدة ۱۳۲۴ق) انجمن مقدس ملی اصفهان که از مشروطه‌خواهان و شخصیت‌های خوشنام بازار تشکیل شده بود تاسیس شد. دو سال بعد در چنین روزی محمدعلی خان تربیت از مشروطه‌خواهان نامدار از کمبریج به استانبول رفت و به انجمن سعادت که کانون فعالیت آزادیخواهان ایرانی بود پیوست. در ۱۲۹۰ درگیری‌های میان سربازان مهاجم روس و مردم تبریز ادامه داشت و روسها مغازه‌های مردم را غارت کردند و بازار تبریز را به آتش کشیدند. از آن سو

سالارالدوله شاهزاده‌ی مستبد قاجار که ابتدا به هواخواهی از سلطنت محمدعلی شاه سر به شورش برداشته بود و حالا دیگر مدعی تاج و تخت بود، با لشکری مجهز وارد کرمانشاه شد (تصویر روبرو).

در چنین روزی به سال ۱۲۹۵ ارتش انگلستان عملیات تهاجمی خود را علیه دولت عثمانی شروع کرد و به میانرودان لشکر کشید. در ۱۳۱۴ محمدعلی فروغی که از اعدام خویشاوندش اسدی تولیت آستان قدس خشمگین بود از صدارت استعفا داد و خانه‌نشین شد. در ۱۳۱۹ هم پخش برنامه‌های رادیو که تنها مشتمل بر موسیقی و اخبار بود آغاز شد.

در چنین روزی به سال ۱۳۵۲ کنفرانس ژنو برای حل درگیری اعراب و اسرائیل گشایش یافت، و نتیجه‌ی این رایزنی‌ها بیش از بیست سال بعد به ثمر نشست و آن زمانی بود که به سال ۱۳۷۴ اداره‌ی شهر بیت لحم از اسرائیل به فلسطین انتقال یافت. در ۱۳۸۳ هم یک بمب‌گذار انتحاری در موصل به پایگاه آمریکایی‌ها حمله کرد و بیست و دو سرباز آمریکایی را همراه خود به قتل رساند.

غلبه‌ی باتو خان بر رязان

قلمرو گرانادا

در تاریخ سیاسی جهان سی‌ام آذر از این رو اهمیت دارد که این رخدادها در آن واقع شده است: در سال ۶۱۶ باتو خان مغول بنیانگذار قلمرو اردوی زرین با سپاهیان شهر رязان در دویست کیلومتری جنوب مسکو را به باد غارت داد، در ۷۴۰ در نبرد لینیوسا قوای پادشاهی کاستیل بر سپاهیان مسلمان گرانادا غلبه کردند، و در ۹۷۷ سرخپوستان ماپوچه با رهبری پلنتارو پیروزی بزرگی بر مهاجمان اسپانیایی به دست آوردند و در ۱۲۰۵ ساکنان تگزاس قلمرو خود را دولت مستقل فردونیا اعلام کردند و در برابر حاکمیت ایالات متحده‌ی آمریکا سر به شورش برداشتند

در چنین روزی به سال ۱۲۱۱ قوای پانزده هزار نفره‌ی مصری در نبرد قونیه بر ارتش عثمانی که سه برابر عده داشت پیروز شدند، در ۱۲۶۲ اولین رسته‌های سواره‌نظام و پیاده‌نظام در ارتش نوپای دولت محلی

کانادا شکل گرفت، و در ۱۲۸۶ دولت شیلی به ارتش فرمان داد تا دو هزار کارگر اعتصابی معدن نیترات را کشتار کند. در ۱۲۹۸ دولت آمریکا آنارشویست مشهور اما گولدمن را اخراج کرد و او را به زادگاهش روسیه پس فرستاد، در ۱۳۰۲ انگلستان و نپال دومین عهدنامه‌ی همکاری‌های دو کشور را امضا کردند. این قرارداد شکلی روزآمد شده از قرارداد سوگلی بود که در ۱۱۹۵ منعقد شده بود، و در ۱۳۲۰ دولت تایلند و ژاپن عهدنامه‌ی همکاری جنگی امضا کردند. این عهدنامه در برابر بودای زمردین در معبد وات فرا کایو امضا شد. در ۱۳۴۲ هم در جریان وقایعی که بعدتر به کریسمس خونین شهرت یافت، یونانی‌های قبرس به ساکنان ترک‌تبار این جزیره حمله کردند و بیش از صد روستایشان را تخریب کردند و حدود بیست هزار شهروند ترک را وادار به ترک خانه‌ها و مهاجرت به ترکیه نمودند. در این درگیری‌ها ۱۷۴ مهاجم یونانی و ۳۶۴ روستایی ترک به قتل رسیدند که برخی از قربانیان گروه اخیر زنان و کودکان بودند.

کودکان ترک‌تبار کشته شده در قبرس

کارگران اعتصابی معدن نیترات در شیلی

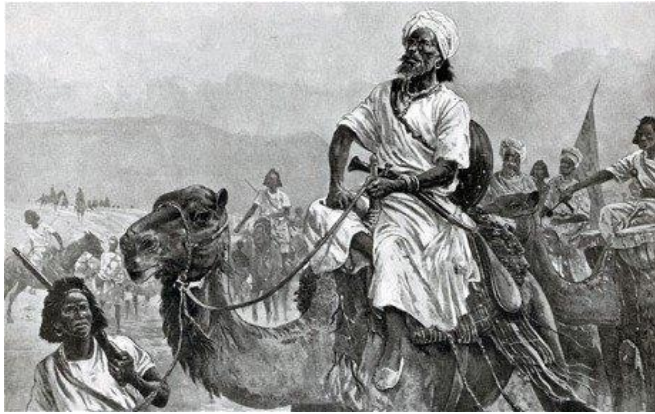
آرتور واین

سفیدبرفی و هفت کوتوله

اما گولدمن

سه رخداد فرهنگی این روز هم عبارتند از نمایش خانهای عروسکها اثر ایسن که در چنین روزی به سال ۱۲۵۸ در کپنهاگ بر صحنه رفت، آرتور واین که در ۱۲۹۲ اولین جدول کلمات متقاطع را در مجله‌ی نیویورک ورلد منتشر کرد، و اولین فیلم کارتون بلند به نام سفید برفی و هفت کوتوله که در ۱۳۱۶ اکران شد. این روز در ضمن با رخدادهای مهم در صنعت هواپیماسازی هم مصادف بوده است. نشان به آن نشانی که در ۱۳۱۵ هواپیمای جنگنده‌ی یونکر یو-۸۸ اولین پرواز خود را انجام داد، در ۱۳۴۹ هواپیمای جنگنده‌ی اف ۱۴ برای نخستین بار به هوا پرید، و در ۱۳۶۷ هواپیمای آنتونوف ۲۲۵ میریا که بزرگترین هواپیمای جهان است پرواز خود را آغاز کرد.

یک نکته‌ی فرعی هم این که در سی‌ام آذر سال ۱۳۹۱ چرخه‌ی ۵۱۲۶ ساله‌ی تقویم مایاها به پایان می‌رسید و از این رو برخی از علاقمندان به طامات و خرافات پیش‌بینی می‌شد که در این روز (برابر ۲۰۱۲ م) دنیا به آخر برسد!

محمد عبدالله حسن

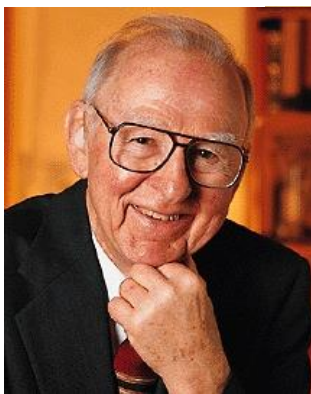
توماس حواری

زادگان نامدار سیام آذر عبارتند از: لئوپولد فون رانکه مورخ و فیلسوف آلمانی (۱۱۷۴)، بنجامین

دیزرائیلی نخست وزیر انگلستان (۱۱۸۳)، نامق کمال شاعر و فعال سیاسی پان ترک (۱۲۱۹)، سیوال رایت

زیست شناس و متخصص ژنتیک آمریکایی (۱۲۶۸)، فرانک زاپا خواننده ی آمریکایی (۱۳۱۹)، و هو جین تائو

رئیس جمهور چین (۱۳۲۱).

ادوین کربس

هو جین تائو

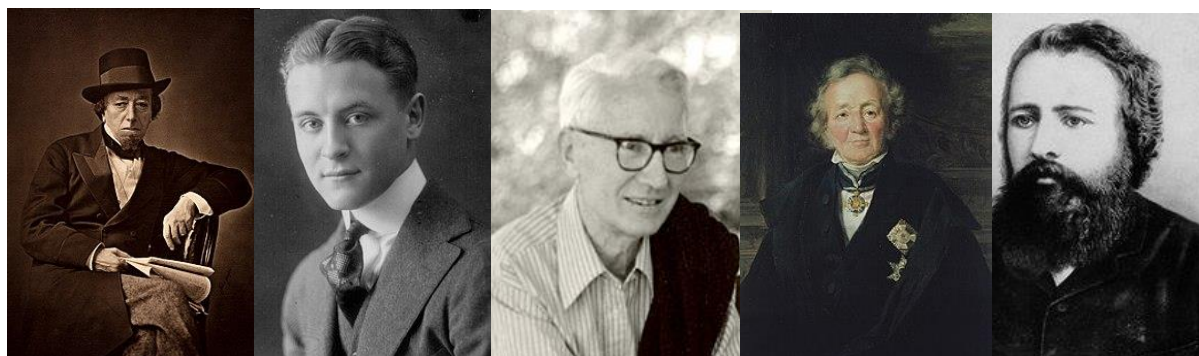

صفر مراد نیازوف

جیووانی بوکاپیو

این شخصیتها هم در این روز از دنیا رفته‌اند: توماس حواری قدیس مسیحی که در سال ۷۲ میلادی به شهادت رسید، جیوانی بوکاپیو شاعر و نویسنده‌ی ایتالیایی (۷۵۴ هجری خورشیدی)، جیمز پارکینسون زیست‌شناس و دیرین‌شناس انگلیسی و کاشف بیماری پارکینسون (۱۲۰۳). در ۱۲۹۹ هم محمد عبدالله حسن انقلابی استعمارستیز سومالی که نیروهای انگلیسی و فرانسوی و ایتالیایی را بارها شکست داده و کشور درویش را در آفریقا تاسیس کرده بود، در اثر بیماری درگذشت. گذشته از اینها نامداران دیگری که در این روز درگذشته‌اند عبارتند از: اف اسکات فیتزجرالد نویسنده و خبرنگار آمریکایی (۱۳۱۹)، نیکلاس تینبرگن جانورشناس و رفتارشناس هلندی (۱۳۶۷)، صفرمراد نیازوف رئیس جمهور ترکمنستان (۱۳۸۵)، و ادوین کربس زیست‌شناس و بیوشیمیست آمریکایی و کاشف چرخه‌ی کربس (۱۳۸۸).

دیزرائیلی

فیتزجرالد

تینبرگن

فون رانکه

کمال